

Nr 94.

Av herr **Sjölander**, *angående ändring i villkoren för erhållande av egnahemslån till förvärvande av jordbrukslägenheter.*

I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts proposition nr 138 till 1912 års riksdag fastställdes maximivärden å *jordbrukslägenheter*, varå statens egnahemslån kunna erhållas, till kronor 7,000: — för bebyggd fastighet och kronor 8,000: — för obebyggd. Storleken av dessa lån är sedan lånerörelsens början bestämd till lägst hälften och högst fem sjättedelar av den inköpta fastighetens värde.

Under de år, som förflutit sedan 1912, har penningvärdet väsentligt sjunkit, medan priset på jord — enkannerligen småbruksjord — sprungit i höjden. De maximivärden å jordbruksegnahem, som 1912 ansågos tillräckliga, måste redan av detta skäl nu betraktas som otillfredsställande. Jordbruksfastigheter av det slag, som år 1912 kunde förvärfvas för 5,000: — å 8,000: — kronor, betinga nu betydligt högre priser. Ensamt stegringen å kostnader för behövlige byggnader är så stor, att de beräkningar, som ligga till grund för nu gällande bestämmelser, icke längre kunna anses giltiga. För obebyggda jordbrukslägenheter, där alla behövlige byggnader skola uppföras, betecknar en kostnadsram av högst 8,000: — kronor för jord och hus tillsammans oftast den rena omöjligheten. Enahanda är förhållandet, där befintliga byggnader befinna sig i så ofullständigt eller bristfälligt skick, att de till väsentliga delar måste ombyggas. Beräknas dessutom de senaste årens höjning å kostnaderna för döda och levande inventarier, vilka egnahemsköparen måste disponera utom ramen ej blott för lånet utan även för maximivärdet å fastigheten, så inses lätt vilka svårigheter, som f. n. äro förbundna med förvärv av ett jordbruksegethem.

De uppåt alltför snävt begränsade fastighetsvärden, som här avses, utgöra en allvarlig fara för egnahemsrörelsens sunda utveckling såväl kvantitativt som kvalitativt. Svårigheten att inom maximivärdenas gräns överhuvud uppbringa tjänliga jordbruksfastigheter blir allt större. Egnahemsköparen torde i allt flera fall nödgas nöja sig med en fastighet, som även med mycket samvetsgrann skötsel icke är ägnad att giva innehavaren och hans familj en anständig bärgning. Möjligheten att rikta all familjens arbetskraft på den egna jordens skötsel för att därigenom nå fram till en tryggad ställning är därmed utesluten. Den sakliga kritiken av egnahemsrörelsen har också utmynnat i farhågor för skapande av lägenheter, alltför små för att vara ekonomiskt bärande och för att i produktionshänseende fylla berättigade anspråk. Erfarenheten från småbruk överhuvud har ock visat, hurusom möjligheten till rationell skötsel avhänger av jordbrukets förmåga att — utom nötkreatur — bära även behövlige dragare.

Samtidigt som svårigheterna för egnahemsrörelsen sålunda vuxit, torde behovet av denna rörelses kraftiga utveckling ha blivit allt större. Vår livsmedelsfrågas bekymmersamma läge manar till åtgärder, som avse att — för att höja livsmedelsproduktionen — öka arealen av odlad jord och leda arbetskraft till jordbruket. Till detta mål torde egnahemsrörelsens främjande vara en av de framkomliga vägarna.

På grund av vad jag sålunda anfört, hemställer jag vördsamt,

att riksdagen måtte besluta,

dels att maximivärdet å *jordbruksfastighet*, varå statens egnahemslån kan erhållas, höjes:

- 1) för fastighet, som är obebyggd eller i behov av ombyggnad, från kronor 8,000: — till kronor 14,000: —
- 2) för bebyggd fastighet från kronor 7,000: — till kronor 11,000: —,

dels att lån å fastighet av det förra slaget må kunna utgå med nio tiondelar av fastighetens värde samt att ansökan om dylikt lån, där det förutsätter nyodlingar, äge företräde framför annan ansökan om egnahemslån; samt

dels att i enlighet med egnahemssakkunniges förslag i betänkande av den 14 oktober 1914 behörig förmedlare av statens egnahemslån må tillerkännas

rätt att erhålla lån för upplåtande av egnahems-
lägenheter å arrende med köprätt (Se betänkande
i egnahemsfrågan avgivet den 14 oktober 1914 sid.
349—351).

Stockholm den 26 januari 1918.

Oscar E. Sjölander.
